

Lambrechts

volgende categorie waar iets uit gedekt wordt. Heeft mevrouw Lambrechts inzicht in de grootte van die aanvullende post?

Mevrouw **Lambrechts** (D66): Ik heb geen flauw idee. Ik heb goed geluisterd naar alle interruptiedebatjes tot nu toe en ik moet zeggen dat boven de dekking die nu hier gegeven wordt voor de rest van het jaar, want daar hebben wij het natuurlijk in wezen over met de suppletore begroting, toch de notie leeft bij velen van ons en zeker ook bij de fractie van D66 dat wij de investeringen in het onderwijs zullen moeten versnellen. De nood is zeer hoog. Wij worden geconfronteerd met een werkelijkheid die de problemen sneller aan het licht brengt dan wij oplossingen kunnen bedenken. Wij hebben de dekking overgelaten aan onze financiële woordvoerders die er morgen zeker op terug zullen komen, maar als er een aanvaardbare ruimte is waarbinnen deze problemen kunnen worden aangepakt, moeten wij die zeker benutten. Ik zeg dit ook in de wetenschap dat er via het bruggetje van De Graaf wel degelijk enige ruimte is. Wij gaan daar in ieder geval voor en ik hoop dat u dat ook doet. Ik weet dat wij van mening verschillen over de vraag of die ruimte benut kan worden, maar wij hebben onze positie daarin gemarkeerd.

De heer **Cornielje** (VVD): U geeft aan, niet te weten hoeveel ruimte er in de aanvullende post zit. Als u moet kiezen tussen WTS en VMBO, waar gaat uw voorkeur dan naar uit?

Mevrouw **Lambrechts** (D66): Het is een integraal pakket waarin ook de zorg thuishoort. Ook in dit dossier dient fors te worden geïnvesteerd. Om een VVD-opmerking te gebruiken: wij staan voor onze handtekening.

De **voorzitter**: Hiermee is de eerste termijn van de kant van de Kamer – tegelijkertijd de enige termijn – beëindigd. De minister zal antwoorden nadat wij de suppletore begroting van LNV hebben behandeld.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en ontvangsten van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (XIV) voor het jaar 2000 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (27124).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Voorzitter! Mijn fractie heeft twee amendementen ingediend. Het ene betreft de ecologische hoofdstructuur en het andere het agrarisch natuurbeheer.

Voorzitter! Ook dit jaar is er weer een fors tekort in het budget voor de verwerving van gronden ten behoeve van de EHS. In de Voorjaarsnota wordt hierover 293 mln. uitgetrokken, inclusief een bedrag van 10 mln. uit het MBL dat naar voren wordt gehaald. In het interprovinciaal meerjarenprogramma landelijk gebied zit 23 mln., terwijl 60 mln. beschikbaar is voor het convenant in het kader van de decentralisatie van natuurbeleid naar de provincies. Dat alles levert 376 mln. op voor dit jaar. In genoemd meerjarenprogramma staat echter ook dat er 432,5 mln. begroot is. Het tekort is derhalve 56,5 mln. Het lijkt er bovendien op dat naar schatting zo'n 50 mln. voor het jaar 2000 aan extra tekort niet is meegenomen. Dit geld is nodig voor de opkoop van gebouwen, onteigeningen en verwerving van defensie-terreinen. Als ik dit alles bij elkaar optel, kom ik op een tekort van bijna 110 mln. Kan de staatssecretaris bevestigen dat bovenop het al bekende tekort een fors bedrag aan extra tekorten bestaat? Zo ja, wat is daarvan dan de precieze invulling? Mijn fractie is in ieder geval tot de conclusie gekomen dat wij al voor dit jaar met een fors tekort zitten en dat het absoluut noodzakelijk is om dat aan te vullen, willen wij op tijd de doelen van de EHS realiseren.

Hierbij wil ik niet het kabinet en ook de Kamer aanspreken op de uitgesproken ambitie dat wij niet alleen de afspraken willen nakomen maar dat wij ook een offensief willen inzetten. Ik verwijs hierbij naar moties van De Graaf en Melkert waarin sprake is van een nationaal

milieu- en natuuroffensief dat een contramal zou moeten zijn voor het bereikbaarheidsoffensief. Als wij niet in staat zijn om tekorten bij bestaand beleid op te lossen, kunnen wij moeilijk op een geloofwaardige wijze aan een offensief beginnen. Vandaar dat mijn fractie vindt dat er dit jaar op zijn minst een extra bedrag van 75 mln. beschikbaar moet komen om gronden te verwerven. Wij denken dat dit kan worden gefinancierd met behulp van het bruggetje van De Graaf, dat volgens de berekeningen van de Voorjaarsnota dit jaar een structureel overschot van zo'n 1,5 mld. laat zien. Als wij daarvan de extra kosten voor het bereikbaarheidsoffensief aftrekken, houden wij zo'n 600 mln. over. Het "FES-bruggetje" geldt natuurlijk tot 2010 en dan komen wij uit op een totaalsaldo van ongeveer 4 mld. dat nu al kan worden besteed. Alleen het "FES-bruggetje" biedt dus al voor dit jaar voldoende geld om tegemoet te komen aan dit tekort voor de verwerving van natuurgronden.

Daarnaast zou ik willen wijzen op de ruimte in het uitgavenkader. Mijn fractie heeft er al eerder op gewezen dat er vorig jaar sprake was van een onderuitputting van 2,7 mld. Dit bedrag is uiteindelijk teruggevloeid naar de staatsschuld. Dit kan en mag dit jaar niet opnieuw gebeuren. De Kamer moet dit voorkomen en tijdig met plannen komen om dit geld op een goede manier te gebruiken voor dingen waarover wij het allemaal eens zijn. Natuur is een van die dingen. Ook voor dit jaar verwacht het Centraal planbureau weer een onderuitputting, nu van 1,5 mld. Ik roep de fracties van D66 en van de PvdA in herinnering dat zij zelf dit punt hebben ingebracht bij de Voorjaarsnota. Ook gisteren tijdens het vragenuur is nogmaals bevestigd dat zij die ruimte zien en dat zij daarvan gebruik willen maken.

Kortom, een oproep aan de Kamer. Wie geloofwaardig wil opereren en wie spreekt over een nationaal natuuroffensief, moet nu met geld op tafel komen om op zijn minst de tekorten die wij dit jaar oplopen, tijdig in te halen. Deze suppletore begroting voor het jaar 2000 biedt deze kans. Als de staatssecretaris vasthoudt aan de doelstelling om op tijd de ecologische hoofdstructuur te realiseren, zal zij er op zijn minst voor moeten zorgen dat wij straks niet met een gigantisch tekort blijven zitten. Wij

Vos

zijn daarmee voor dit jaar al fors onderweg.

Mijn tweede amendement heeft betrekking op het agrarisch natuurbeheer. Het is bekend dat het bedrag van 100 mln. dat beschikbaar is gesteld, tweemaal is overtekend. Het agrarisch natuurbeheer wordt gesteund door deze Kamer. Wij vinden allemaal dat het van groot belang is dat agrariërs naast hun landbouwkundige functie ook aan natuurbeleid doen. Wij zijn voorstander van integratie van die twee zaken en voor verbreding van de landbouw. Nu zoveel mensen blijkbaar enthousiast zijn om daaraan mee te werken, mogen wij hen niet teleurstellen. Ik zou het nu er middelen voorhanden zijn, zeer teleurstellend vinden als wij nog niet eens een bedrag van 25 mln. op tafel kunnen leggen, al realiseer ik mij dat dit veel te weinig is. Daarom heb ik een amendement ingediend op stuk nr. 5 waarin 25 mln. extra wordt uitgetrokken op basis van de dekking waarover ik eerder heb gesproken.

□

De heer **Passtoors** (VVD): Mevrouw de voorzitter! Mevrouw Vos heeft het belang van de verwerving van EHS-gronden en van het agrarisch natuurbeheer verwoord. Zij wil daarvoor extra gelden uittrekken, maar doet dit helaas zonder deugdelijke dekking, in ieder geval op dit moment. Over eventueel beschikbare FES-gelden zal de regering de Kamer in september aanstaande informeren. Wij willen daarop nu niet vooruitlopen. De VVD-fractie zou het liefst een aantal verwervingsgelden inzetten voor extra agrarisch en particulier natuurbeheer om zo de EHS aan extra hectaren te helpen, maar door de gestegen prijzen is het al moeilijk genoeg om die gronden te verwerven. Ter compensatie daarvan is nu al extra geld uitgetrokken en wij zijn daar blij mee.

De animo om aan regelingen voor particulier en agrarisch natuurbeheer deel te nemen is groot. Het is veel te groot voor de nu beschikbare gelden. Uit het antwoord van de staatssecretaris op vragen van het CDA over de problemen bij de subsidiëring van het agrarisch natuurbeheer en de voortzetting van het bestaande beheer blijkt ook dat er grote tekorten zijn. Het bedrag van 40 mln. dat nu is opgenomen, is onzes

inziens nog onvoldoende. Om zeker te stellen dat bestaande contracten gecontinueerd kunnen worden en dat er ruimte komt voor extra beheer, hebben wij een amendement ingediend dat 20 mln. extra voor beheer inhoudt, met name voor particulier en agrarisch natuurbeheer, zodat dit jaar al meer verplichtingen gecontinueerd kunnen worden en aangegaan kunnen worden. Deze 20 mln. wordt gedekt door een lager verplichtingen- en uitgavenniveau voor de inrichting op grond van de nota Natuur, bos en landschap 21, die nog moet komen.

Het is van groot belang dat wij het enthousiasme voor natuurbeheer bij boeren en particuliere grondeigenaren in stand houden en zo voor extra draagvlak voor de natuur zorgen. Wat heeft het voor zin om voor heel veel geld natuurgrond te verwerven en in te richten, terwijl je goedlopende projecten en ideeën bij boeren en particulieren laat versloffen of niet van de grond laat komen?

De heer **Van der Vlies** (SGP): De nota Natuur, bos en landschap kennen wij nog niet en zal van een financieel kader zijn voorzien. Er wordt, zie ik het goed, 20 mln. aan onttrokken. De doelstelling, agrarisch en particulier natuurbeheer, wordt door de SGP-fractie volstrekt gedeeld, maar het is wel jammer dat de voeding van een nota die wij nog niet kennen op voorhand wordt gereduceerd.

De heer **Passtoors** (VVD): Ik ben het met u eens dat wij daarin al kiezen op dit moment, maar NBL 21 omvat heel duidelijk allerlei vormen van beheer. De nota is er nog niet. In de suppletore begroting is er nu 50 mln. nieuw voor opgenomen. Die extra beschikbaar gestelde gelden willen wij nu beperken, door nu al extra aandacht te geven aan agrarisch en particulier natuurbeheer, ten koste van NBL.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): De heer Passtoors zegt nu zelf al dat hij extra geld voor aankoop ter beschikking stelt ten koste van andere investeringen in natuur. Ik vind dat eerlijk gezegd tragisch. Hij houdt de GroenLinks-fractie voor dat zij geen dekking heeft. Het kabinet zelf heeft in de Voorjaarsnota aangegeven dat er structureel 1,5 mld. in het FES extra te besteden is. Een deel

daarvan gaat naar het bereikbaarheidsoffensief, maar er blijft 600 mln. per jaar structureel over, tot het jaar 2010. Wij komen dan op een saldo van zo'n 4 mld. Kortom, wij weten dat er een pot geld beschikbaar is. Waarom is dat geen goede dekking?

De heer **Passtoors** (VVD): Ik denk dat er een misverstand is. Ik heb gezegd dat ik er voorkeur voor zou hebben, aankoop om te zetten in beheer. Ik heb dat niet gedaan en ik denk dat ik de handen daarvoor ook niet op elkaar krijg. Nu wil ik van het geld voor inrichting dat straks binnen NBL ter beschikking komt al 20 mln. gebruiken. Ik kom niet aan de 10 mln. voor aankoop.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): U hebt gelijk; ik maakte een vergissing.

De heer **Passtoors** (VVD): Twee weken geleden hebben wij uitgebreid gesproken over het FES. Wij wachten eerst af waarmee het kabinet in september komt. Dan kunnen wij kijken of er echt gelden te besteden zijn, zoals u de miljarden aan alle kanten om ons heen laat komen. Wij menen dat dit nog komt. Nu is daar nog geen helderheid over.

De heer **Dijsselbloem** (PvdA): Erkent de heer Passtoors dat hij met zijn amendement voor een aantal jaren achter elkaar, voor een periode van zes jaar, een claim legt op een budget voor een nota die dit najaar verschijnt? Dat is niet alleen een ingreep in de begroting voor dit jaar. Hij gaat verplichtingen aan voor de komende zes jaar.

De heer **Passtoors** (VVD): Dat klopt. Het is ook de bedoeling dat ik verplichtingen aanga. Ik wil dat ook nu al doen, zodat zij het komend jaar al tot uitkering kunnen komen. Anders schuiven zij weer een jaar op.

De kosten van de inrichting NBL omvatten ook een beheercomponent. Dat zijn ook uitgaven voor de komende periode, die al duidelijk vastliggen in de Voorjaarsnota en de suppletore begroting. Dat lijkt geen enkel probleem.

□

Staatssecretaris **Faber**: Voorzitter! Mevrouw Vos heeft gezegd dat er extra geld nodig zal zijn om de ecologische hoofdstructuur te kunnen realiseren, omdat de

Faber

grondprijzen blijven stijgen. Ik constateer dat wij in dezelfde richting denken. Niet voor niets heeft het kabinet besloten om bij de Voorjaarsnota extra geld uit te trekken voor het verwerven van gronden om de ecologische hoofdstructuur op tijd te kunnen realiseren, inderdaad om de doodeenvoudige reden dat de grondprijzen stijgen, zodat er bijgeplust moet worden. Volgens de laatste berekeningen komt het geheel met de compensatie die in de Voorjaarsnota voor dit jaar is opgenomen, uit op een sluitende grondprijsberekening op basis van het prijspeil van 1 januari 2000. Als ik deze lijn doortrek, zie ik echter niet de extra tekorten waarvan mevrouw Vos spreekt. Natuurlijk zullen de prijzen inmiddels ook weer zijn gestegen, maar dat beeld is nog niet duidelijk. Dit neemt niet weg dat het mij goed lijkt – ik heb die geluiden uit de provincies natuurlijk ook gehoord – om een en ander nog eens heel precies na te gaan. Ik zal hierover binnenkort overleg voeren met de provincies, want dan gaat het om de uitvoering van het integraal meerjarenprogramma voor de uitvoering van het structuurschema Groene ruimte.

Voorzitter! Ik besef dus dat het niet allemaal zo gemakkelijk gaat bij het realiseren van de ecologische hoofdstructuur, zodat ik zeg dat mevrouw Vos en ik in dezelfde richting denken, maar de heer Passtoors heeft eigenlijk al heel duidelijk aangegeven dat de minister van Financiën in september zal terugkomen op de dekking die zij voorstelt. Dit betekent dat het kabinet haar voorstel beschouwt als een afwijking van de uitgavenkaders waaraan het zich heeft gecommitteerd, zodat ik moet constateren dat het geen reële dekking is. Dit betekent dat ik de dekking in mijn eigen begroting zou moeten vinden en ik weet zeker dat dit niet zal lukken. Ik moet de Kamer dus aanneming van het amendement op dit punt ontraden.

Voor de motie van mevrouw Vos over agrarisch natuurbeheer geldt exact hetzelfde. Met het dekkingsvoorstel wordt een beslag gelegd op het uitgavenkader waaromtrent op dit moment nog geen duidelijkheid bestaat en dat in september nader met de Kamer zal worden besproken. Wat de inhoudelijke kant van de zaak betreft, natuurlijk ben ook ik er verheugd over dat de regeling voor

agrarisch natuurbeheer zo goed aanslaat. Dat is perfect, want dat is wat wij wilden. Dat de regeling is overtekend, is op zichzelf wat lastig, maar je kunt daaruit wel concluderen dat het goed gaat met het agrarisch natuurbeheer. Op een gegeven moment moeten er echter wel keuzes worden gemaakt. En nu ik heb gezien wat de heer Passtoors op dit punt voorstelt, moet ik zeggen dat ik er bijna spijt van krijg dat ik er een hard pleidooi bij de minister van Financiën voor heb gehouden en dat ik het kabinet aan mijn zijde heb gekregen om vooruitlopend op de vaststelling van de nota Natuur, bos en landschap – ik ga ervan uit dat deze nota nog deze zomer zal verschijnen en dat wij haar in september zullen kunnen bespreken – en de prioriteiten die daarin zullen worden aangegeven, met name op het punt van de intensivering voor natuurbeleid, voor dit jaar 50 mln. los te peuteren. Als ik had kunnen bedenken dat er vervolgens een dergelijke aanslag op zou worden gedaan voor agrarisch natuurbeheer, had ik het natuurlijk niet eens voorgesteld. De heer Passtoors haalt er nu iets incidentieels uit. Het is absoluut een feit dat het een regeling is die aanslaat. Ik heb daarvoor ook extra geld beschikbaar gesteld, namelijk 40 mln., als het erom gaat zeker te stellen dat bestaande contracten kunnen doorgaan. Ik heb daar 40 mln. extra voor uitgetrokken. Bestaande contracten zijn daarmee zeker gesteld. Maar het doet absoluut geen recht doet aan datgene wat de Kamer en de regering zo graag willen als je vooruitlopend op de discussie over de intensivering van het natuurbeleid je verplichtingen ten aanzien van het agrarisch natuurbeheer al zo sterk vastlegt. Wij willen immers allen niet alleen een kwantitatief sterke, maar zeker ook kwalitatief goede ecologische hoofdstructuur. Dat zijn elementen die in de nota Natuur, bos en landschap staan. Het moge duidelijk zijn dat daar extra geld voor nodig is. Het kan niet zo zijn dat je er geïsoleerd een onderdeel uithaalt, zonder dat je de consequenties van de integrale nota kent. Kortom, ik moet aanvaarding van het amendement ontraden.

In antwoord op vragen van mevrouw Schreier heb ik aangekondigd dat ik zeer binnenkort zal komen met een overzicht van de exacte stand van zaken met betrekking tot

de regeling agrarisch natuurbeheer. Ik hoop oprecht dat wij dan goede zaken kunnen doen met elkaar, in die zin dat ik met aanvullende voorstellen zal komen over de manier waarop wij daarmee in de toekomst kunnen omgaan.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Voorzitter! Ik had natuurlijk niet anders verwacht dan dat de staatssecretaris onze dekking niet zou steunen. Daar hebben wij natuurlijk al uitgebreid met het kabinet over gediscussieerd. Ik wil de staatssecretaris wel aanspreken op de ambitie die zij hier verwoord. Ik vind het teleurstellend dat zij nu zegt dat zij niet weet wat de tekorten zullen zijn. Iemand die ervoor staat dat de ecologische hoofdstructuur tot stand komt, kan toch niet zeggen dat zij niet weet wat de tekorten zijn? Wat is de reactie van de staatssecretaris op de berekeningen die door de provincies gemaakt zijn? Die berekeningen lijken mij uitermate reëel en voor een deel zijn zij ook in haar eigen Voorjaarsnota terug te vinden. Kan zij ook reageren op het feit dat ons nog tekorten van tientallen miljoenen extra te wachten staan? Wanneer geeft zij de Kamer meer inzicht in het reële tekort dat in de loop van dit jaar ontstaat?

Staatssecretaris **Faber**: Wij hebben een- en andermaal met elkaar gediscussieerd over de realisering van de ecologische hoofdstructuur. Ik heb daarbij gezegd dat de regering zeer serieus neemt wat daarover in het regeerakkoord staat, namelijk dat in 2018 de ecologische hoofdstructuur moet zijn gerealiseerd. Daar is aan het begin van deze kabinetsperiode extra geld voor uitgetrokken en tegelijkertijd heeft u kunnen constateren dat er ook nu in de Voorjaarsnota en in de suppletore begroting extra geld voor wordt uitgetrokken, omdat de grondprijzen stijgen. Wij zien in dat wij het niet redden met het geld dat er in eerste instantie voor is gereserveerd. Het kabinet is hier volop mee bezig. Het kabinet is al met voorstellen gekomen en komt met voorstellen om daar extra geld voor uit te trekken. Ik zeg u nogmaals dat het de intentie, het uitgangspunt van het kabinet is dat de ecologische hoofdstructuur in 2018 moet zijn gerealiseerd. Dat heeft consequenties. U heeft daar helemaal gelijk in. Maar wij spreken nu over het jaar

Faber

2000. Wij hebben nu extra geld uitgetrokken voor aankopen in het kader van de ecologische hoofdstructuur en het is mij niet bekend dat er extra tekorten zullen ontstaan met het bedrag dat het kabinet daarvoor heeft uitgetrokken. De provincies hebben dit in een brief geschreven. Ik moet nog eens goed naar de berekeningen van de provincies kijken, want het is mij op dit moment niet helder hoe reëel die zijn. U zegt dat het er heel reëel uitziet. Misschien kunt u dat op een achternamiddag bekijken, maar ik kan dat niet. Het kan heel reëel zijn, maar het kan ook zijn dat wij die berekeningen op een andere manier moeten afwegen.

Mevrouw **Vos** (GroenLinks): Maar wij de staatssecretaris dan wel de garantie aan de Kamer geven, als in september of later in het najaar blijkt wat de reële tekorten voor de ecologische hoofdstructuur zijn, dat het geld dan op tafel komt? Ik vraag dit, opdat wij niet weer in 2000 en 2001 extra achterstanden oplopen.

Staatssecretaris **Faber**: Ik zou willen dat ik bij machte was een dergelijke garantie te geven, want dan zou het leven wel zeer eenvoudig zijn. Dat is natuurlijk niet zo. Welke garantie kan ik wel geven? Dat is wat ik net zei. De regering staat ervoor dat in 2018 de ecologische hoofdstructuur is gerealiseerd. Tegelijkertijd weet de Kamer dat ik ervoor sta iedere keer inzicht te geven in de problemen die wij op dat moment aantreffen. Of er dan een volledige oplossing voor die problemen komt, is iets wat wij met elkaar moeten bespreken. In de afweging tegen andere prioriteiten zal wel blijken hoe wij ermee moeten omgaan. Dat de Kamer inzicht in de aard van de problemen krijgt, zeg ik toe.

De heer **Passtoors** (VVD): U merkt op dat het heel jammer is; dat is de vraag natuurlijk. Ik vind het heel jammer dat wij zoveel inzet hebben in particulier natuurbeheer en dat wij dit niet kunnen waarmaken.

Ik neem aan dat u niet bedoelt dat de kwaliteit van het agrarische particuliere natuurbeheer onvoldoende is. Als u vindt dat er ook andere kwaliteiten nodig zijn binnen de ecologische hoofdstructuur, ben ik het roerend met u eens. Datgene wat wij nu al kunnen doen, zouden wij natuurlijk ook moeten doen. U zegt

dat u op vragen van het CDA – dit waren ook vragen die ik vanuit de commissie heb gesteld – hebt toegezegd dat u nog eens de stand van zaken zult geven en dan wilt bekijken welke oplossingen er kunnen worden geboden. Oplossingen betekenen toch extra geld. Ik geef u de mogelijkheid om nu al hierop in te springen. Uiteraard zal dit straks binnen NBL een plaats krijgen, ook het agrarische natuurbeheer. Bent u het ermee eens dat wij niet tot volgend jaar moeten uitstellen wat wij nu al kunnen doen?

Staatssecretaris **Faber**: De essentie van uw eigen amendement is dat zaken pas volgend jaar in werking gezet kunnen worden. Als je nu geld beschikbaar stelt voor agrarisch natuurbeheer, praat je alleen over verplichtingen en zijn er pas vanaf volgend jaar consequenties in geldstromen, dus volgend jaar en de jaren daarna. Nogmaals, ik ben er erg blij om dat agrarisch natuurbeheer zo goed aanslaat. U haalt nu al een fors bedrag uit het budget voor natuur, bos en landschap, met consequenties voor die volgende jaren. Bij agrarisch natuurbeheer gaat het om natuurbeheer op landbouwgronden, wat iets totaal anders is dan natuurbeheer op natuurgronden. Een kwantitatieve versterking van de ecologische hoofdstructuur betekent absoluut niet alleen een versterking van het agrarische natuurbeheer. Ik zou bijna zeggen: integendeel. De discussie hierover ga ik graag met de Kamer aan op het moment dat wij met elkaar praten over de nota Natuur, bos en landschap; ik verwacht dat deze discussie in september zal plaatshebben. Dan praten wij met elkaar over de prioriteiten. Als de heer Passtoors dan vindt dat er accenten moeten worden verschoven, is er volop ruimte om dit bij de begroting voor 2001 te betrekken, temeer omdat datgene wat hij nu voorstelt, pas effect zal hebben vanaf 2001.

De heer **Passtoors** (VVD): Als wij die verplichtingen niet dit jaar aangaan, kunnen wij ze pas volgend jaar aangaan en het geld het jaar daarna uitgeven. Dan schuift het een jaar op.

Staatssecretaris **Faber**: Tegelijkertijd legt u een claim op een nota die u nog niet kent en waarvoor ik dit jaar extra van het kabinet heb gekregen.

Het is duidelijk dat het natuurbeleid geïntensiveerd moet worden en daarom heb ik er al dit jaar extra geld voor gekregen. Dat kun je dan toch niet inpikken voor agrarisch natuurbeheer? Je moet dit toch afwegen tegen alle andere prioriteiten die wij willen stellen voor de intensivering van het natuurbeleid, het bosbeleid en het landschapsbeleid, in samenhang met de biodiversiteit? Zoals u weet, zijn dit de vier elementen van de nieuwe nota. Het past dan mijns inziens niet om daar nu één onderdeelje uit te trekken, waarvan ik heb gezegd dat ik daarop nog terugkom. Immers, ik heb er extra geld voor uitgetrokken en ik kom op dit punt met een totaaloverzicht bij de Kamer terug. Het maakt volgens mij dan niet zoveel uit als we vervolgens met elkaar, aan de hand van die nota, de prioriteiten vaststellen ten behoeve ook van de begroting 2001 en volgende jaren, want dat het allemaal door zal werken, moge duidelijk zijn.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, morgen te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 2000 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota) (27171).**

De algemene beraadslaging wordt hervat.

□

Minister **Hermans**: Voorzitter! Ik wil eerst een paar algemene opmerkingen maken over de verschillende door de fracties ingediende amendementsvoorstellen. Het was, meen ik, mevrouw Lambrechts die zei: ik heb een handtekening gezet en daar kun je mij aan houden. Welnu, ik heb ook een handtekening gezet en wel onder een regeeraakkoord met een aantal afspraken omtrent de financiële discipline. Daar ben ik dus